

ти наступні підходи: 1) детальний опис (перелік) способів вчинення рейдерства (Республіка Казахстан, Російська Федерація); 2) загальний опис способів вчинення рейдерства (Україна).

Вважаємо, що підхід законодавця України до опису способів вчинення рейдерства у диспозиції норми є більш виправданим, оскільки надмірна деталізація цього діяння не здатна врахувати всі можливі способи його вчинення.

Разом з тим, позиція законодавців щодо віднесення рейдерства до злочинів у сфері економічної (господарської) діяльності вбачається спірною, оскільки об'єктивні та суб'єктивні ознаки цього діяння свідчать про його подібність за способом заволодіння чужим майном до злочинів проти власності, зокрема, до відкритого заволодіння, заволодіння майном шляхом нападу або шахрайства, а за суб'єктивними ознаками вчиняється з корисливих мотивів. Тому вважаємо, що ця правова норма повинна бути включена до розділу VI «Злочини проти власності» Особливої частини КК України.

1. Баранова Ю. Методологічні правила визначення порівнюваності правових об'єктів / Ю. Баранова // Юридичний вісник. – № 2. – 2013. – С. 15-20.
2. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу :<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page7>.
3. Уголовный кодекс Республики Казахстан [Електронний ресурс] – Режим доступу :<https://zakon.uchet.kz/rus/docs/K1400000226#z921>.
4. Уголовный кодекс Республики Беларусь [Електронний ресурс] – Режим доступу :https://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=1977.
5. Уголовный кодекс Республики Молдова [Електронний ресурс] – Режим доступу :https://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=3835.
6. Уголовный кодекс Российской Федерации [Електронний ресурс] – Режим доступу :https://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=1747.

**Давидюк Віталій Олександрович,
Чорний Микола Олександрович**
курсанти факультету підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник – к.ю.н, доцент, т.в.о. завідувача кафедри
цивільного права та процесу **Круглова О.О.***

ПРАВО АПЕЛЯЦІЙНОГО ОСКАРЖЕННЯ

Забезпечення захисту правового статусу особи є фундаментальним принципом будь-якої демократичної держави. Загальна декларація прав людини 1948 року передбачає, що кожна людина має право на ефективне поно-

влення в правах компетентними національними судами у випадках порушення її основних прав, наданих їй конституцією або законом (стаття 8).

Право особи на ефективний судовий захист закріплено також у статті 2 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права 1966 року та в статті 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ратифікованої Законом України від 17 липня 1997 року № 475/97-ВР «Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року».

Відповідно до пункту 1 статті 6 вищезгаданої Конвенції кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, визначеним законом.

Європейський суд з прав людини, розглядаючи справи щодо порушення права на справедливий судовий розгляд, тлумачить вказану статтю як таку, що не лише містить детальний опис гарантій, надаваних сторонам у цивільних справах, а й захищає у першу чергу те, що дає можливість практично користуватися такими гарантіями, – доступ до суду.

Отже, право на справедливий судовий розгляд, закріплене в пункті 1 статті 6 Конвенції, необхідно розглядати як право на доступ до правосуддя [1].

Таким чином, Україна, як учасниця Конвенції повинна забезпечити оптимальні умови щодо доступності правосуддя як загальновизнаного міжнародного стандарту справедливого судочинства.

В Україні право на оскарження судових рішень у судах апеляційної інстанції є складовою конституційного права особи на судовий захист. Воно гарантується визначеними Конституцією України основними засадами судочинства, які є обов'язковими для всіх форм судочинства та судових інстанцій, зокрема забезпеченням апеляційного та касаційного оскарження рішення суду, крім випадків, встановлених законом (пункт 8 частини третьої статті 129) (пункт 3.2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 25 квітня 2012 року № 11 – рп/2012).

Конституційний принцип забезпечення апеляційного рішення суду гарантує право звернення до суду зі скаргою в апеляційному порядку, яке має бути реалізоване, за винятком встановленої законом заборони на таке оскарження.

Процесуальний порядок провадження у цивільних справах визначається ЦПК України та іншими законами України, якими встановлюється зміст, форма, умови виконання процесуальних дій, сукупність цивільних процесуальних прав і обов'язків суб'єктів цивільно-процесуальних правовідносин та гарантій їх реалізації.

Статистичні дані Верховного Суду України свідчать, що упродовж 2016 р. до апеляційних загальних судів усього надійшло на розгляд 99,4 тис. цивільних справ і матеріалів за апеляційними скаргами на рішення місцевих загальних судів.

За апеляційними скаргами на рішення та ухвали місцевих загальних судів усього розглянуто 80,5 тис. справ і матеріалів. Із них в апеляційному порядку розглянуто 54,9 тис. цивільних справ. Апеляційні скарги на рішення місцевих загальних судів задоволено у 24,3 тис. справ, або 44,3 % від кількості розглянутих.

За апеляційними скаргами **скасовано і змінено** 38,1 тис. судових рішень у цивільних справах (рішень, ухвал).

Апеляційні загальні суди постановили 144 **окремі ухвали**. У тому числі щодо порушення норм права та помилок, допущених судом першої інстанції, – 79 [3].

Як свідчить практика судів апеляційної інстанції, при залишенні апеляційної скарги без руху суд має надати особі належний та розумний строк для виправлення недоліків скарги. Наприклад, ухвалою суду відповідачеві був наданий строк для усунення недоліків скарги до 1 грудня 2017 р. 27 листопада 2017 р. копія цієї ухвали була направлена відповідачу й отримана ним 1 грудня 2017 р., тобто в день, коли закінчується строк на виправлення недоліків апеляційної скарги. Вказані обставини свідчать про те, що відповідач фактично був позбавлений можливості виправити недоліки апеляційної скарги у встановлені судом строки, про що суд був повідомлений відповідним клопотанням про продовження цього строку.

Належність і розумність при встановленні строків виправлення недоліків апеляційної скарги у випадку залишення останньої без руху слід вирішувати виходячи з необхідності своєчасного повідомлення апелянта про необхідність виправлення недоліків з урахуванням необхідного часу як для виправлення, так і для направлення належно оформленої апеляційної скарги до апеляційного суду. Таким чином суд апеляційної інстанції має встановлювати строк виправлення недоліків апеляційної скарги з урахуванням надання апелянту щонайменше десяти днів для усунення вказаних недоліків. За даними Верховного Суду України впродовж 2016 року із порушенням строків, встановлених положеннями ч. 2 ст. 302 ЦПК, за апеляційними скаргами на судові рішення призначено до розгляду 8 тис. справ [3].

Стаття 302 ЦПК передбачає порядок призначення цивільної справи до розгляду в суді апеляційної інстанції. Справа має бути призначена до розгляду в розумний строк, але не пізніше семи днів після закінчення дій підготовки справи до розгляду. Таке положення процесуального законодавства справедливо критикується Д. Луспеником, оскільки встановлений законодавцем семиденний строк для призначення справи до розгляду в апеляційній інстанції є об'єктивно нереальним. А намагання законодавця забезпечити якомога скоріше вирішення справи насправді призводить до зворотного результату - не виправданого затягування строків розгляду справи, вимушеного порушення строків призначення справи до розгляду [2]. Так, статистика Верховного Суду України свідчить, що станом на 1 січня 2017 р. апеляційні загальні суди не розглянули 15,7 тис. справ і матеріалів, або 13,7 % від кількості тих, що

перебували на розгляді; із них справ за апеляціями на рішення місцевих загальних судів – 11,8 тис., або 15,8 % [3].

У зв'язку з цим слід погодитися з О.В. Рожновим про те, що дотримання процесуальних строків при розгляді цивільних справ можна вважати однією з обов'язкових передумов ефективності цивільного судочинства, оскільки соціальні та юридичні результати правозастосовної діяльності безпосередньо залежать від часу її здійснення. Крім того, процесуальні строки дисциплінують учасників процесу, орієнтуючи їх на своєчасну реалізацію суб'єктивних прав, якими вони наділені як суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин [2].

Ефективність апеляційного провадження залежить і від належної процедури розгляду. Справа розглядається апеляційним судом за правилами, встановленими для розгляду справи судом першої інстанції, з винятками і доповненнями, встановленими главою ЦПК, яка передбачає апеляційне провадження. Це правило визначає порядок розгляду справи апеляційним судом. Розгляд справи є основним елементом апеляційного провадження та здійснюється у формі перевірки законності й обґрунтованості судового рішення фактично через повторний розгляд справи. Розгляд справи в суді апеляційної інстанції здійснюється у відповідній процесуальній формі в судовому засіданні, яке складається з чотирьох частин: підготовча, з'ясування обставин і перевірка їх доказами, судових дебатів, ухвалення та оголошення рішення чи ухвали.

Таким чином, враховуючи вищевказані результати судової практики, апеляційне оскарження є досить вагомою та ефективною процедурою розгляду цивільних справ, тому цей інститут потребує вдосконалення та подальшого дослідження.

1. Поновлення строку на апеляційне оскарження рішення суду URL: <http://blog.liga.net/user/emorozov/article/27563> (дата звернення 25.04.2018)

2. Проблеми ефективності апеляційного провадження URL: <http://mego.info/матеріал/проблеми-ефективності-апеляційного-провадження?page=4> (дата звернення 25.04.2018)

3. Аналіз стану здійснення судочинства у 2016 році (за даними судової статистики) URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/FC0243F91293BFEEC22580E400478576](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/FC0243F91293BFEEC22580E400478576) (дата звернення 25.04.2018)